

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 *

Στην υπόθεση C-310/97 P,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον W. Wils, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον C. Gómez de la Cruz, μέλος της ίδιας υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

αναιρεσείουσα,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως που εξέδωσε στις 10 Ιουλίου 1997 το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (δεύτερο πενταμελές τμήμα) στην υπόθεση T-227/95, AssiDomän Kraft Products κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1997, σ. II-1185), με την οποία ζητείται η εξαφάνιση της αποφάσεως αυτής,

όπου οι έτεροι διάδικοι είναι

AssiDomän Kraft Products AB, με έδρα τη Στοκχόλμη (Σουηδία),

Iggesunds Bruk AB, με έδρα το Örnköldsvik (Σουηδία),

Korsnäs AB, με έδρα το Gävle (Σουηδία),

MoDo Paper AB, με έδρα το Örnköldsvik (Σουηδία),

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

Södra Cell AB, με έδρα το Växjö (Σουηδία),

Stora Kopparbergs Bergslags AB, με έδρα το Falun (Σουηδία),

Svenska Cellulosa AB, με έδρα το Sundvall (Σουηδία),

εκπροσωπούμενες από τον J. E. Pheasant, solicitor, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο το γραφείο Loesch και Wolter, 11, rue Goethe,

προσφεύγουσες στην πρωτοβάθμια δίκη,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους G. C. Rodríguez Iglesias, Πρόεδρο, P. J. G. Kapteyn, J.-P. Puissochet, G. Hirsch και P. Jann, προέδρους τμήματος, J. C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann, J. L. Murray, D. A. O. Edward, H. Ragnemalm, L. Sevón, M. Wathelet (εισηγητή) και R. Schintgen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer

γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 8ης Δεκεμβρίου 1998, κατά την οποία η Επιτροπή εκπροσωπήθηκε από τον W. Wils και οι AssiDomän Kraft Products AB κ.λπ. εκπροσωπήθηκαν από τους J. E. Pheasant και M. Levitt, solicitor,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 28ης Ιανουαρίου 1999,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 4 Σεπτεμβρίου 1997, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε, δυνάμει του άρθρου 49 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, αίτηση αναίρεσεως κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 10ης Ιουλίου 1997 στην υπόθεση T-227/95, AssiDomän Kraft Products κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1997, σ. II-1185, στο εξής: προσβαλλομένη απόφαση) με την οποία το Πρωτοδικείο ακύρωσε την περιεχόμενη στην επιστολή της 4ης Οκτωβρίου 1995 απόφαση της Επιτροπής (στο εξής: απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 1995), με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση που είχαν υποβάλει στις 24 Νοεμβρίου 1993 οι AssiDomän Kraft Products κ.λπ. να επανεξεταστεί, υπό το φως της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 31ης Μαρτίου 1993, Ahlström Osakeyhtiö κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 και C-125/85 έως C-129/85, Συλλογή 1993, σ. I-1307, στο εξής: απόφαση περί χαρτοπολτού), η νομιμότητα της αποφάσεως 85/202/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 19ης Δεκεμβρίου 1984, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/29.725 — Χαρτοπολτός), (ΕΕ 1985, L 85, σ. 1, στο εξής: απόφαση για τον χαρτοπολτό).

Τα πραγματικά περιστατικά ενώπιον του Πρωτοδικείου

- 2 Το ιστορικό της αιτήσεως αναίρεσεως όπως προκύπτει από την προσβαλλομένη απόφαση είναι το ακόλουθο.
- 3 Στην απόφαση για τον χαρτοπολτό, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι ορισμένοι από τους 43 αποδέκτες της αποφάσεως εκείνης είχαν παραβεί το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ [μετέπειτα άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ)], ιδίως λόγω εναρμονισμένης πρακτικής στον τομέα των τιμών του λευκασμένου θεικού χαρτοπολτού.

- 4 Το άρθρο 1 της αποφάσεως για τον χαρτοπολτό παρέθεσε τις παραβάσεις του άρθρου 85 τις οποίες διαπίστωσε η Επιτροπή, τους οικείους αποδέκτες και τις κρίσιμες περιόδους.
- 5 Στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 της αποφάσεως αυτής, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι Σουηδοί παραγωγοί, πλην της Billerud-Uddeholm και της Uddeholm AB, καθώς και άλλες φινλανδικές, αμερικανικές, καναδικές και νορβηγικές παραγωγικές επιχειρήσεις, εναρμόνισαν την πρακτική τους «επί των τιμών για τον λευκασμένο θεικό χαρτοπολτό προοριζόμενο για την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα» καθ' όλη την περίοδο από το 1975 έως το 1981. Κατά την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, όλοι οι Σουηδοί παραγωγοί παρέβησαν το άρθρο 85 της Συνθήκης εναρμονίζοντας την πρακτική τους ως προς τις τιμές που εφάρμοζαν πράγματι εντός της Κοινότητας, τουλάχιστον για τους πελάτες τους που ήταν εγκατεστημένοι στο Βέλγιο, στη Γαλλία, στη Γερμανία, στις Κάτω Χώρες και στο Ηνωμένο Βασίλειο, για το λευκασμένο θεικό χαρτοπολτό.
- 6 Με το άρθρο 3 της αποφάσεως για τον χαρτοπολτό, η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμα από 50 000 έως 500 000 ECU σε όλους σχεδόν τους αποδέκτες της εν λόγω αποφάσεως, περιλαμβανομένων και εννέα από τους Σουηδούς αποδέκτες.
- 7 Οι τελευταίες αυτές επιχειρήσεις αποφάσισαν να μην ασκήσουν προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως για τον χαρτοπολτό και κατέβαλαν τα επιβληθέντα πρόστιμα. Αντιθέτως, 26 άλλες επιχειρήσεις από τους 43 αρχικούς αποδέκτες της εν λόγω αποφάσεως ή οι δικαιοδόχοι τους άσκησαν προσφυγή ακυρώσεως βάσει του άρθρου 173 της Συνθήκης ΕΟΚ [μετέπειτα άρθρο 173 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 230 ΕΚ)].
- 8 Με την απόφαση περί χαρτοπολτού, το Δικαστήριο ακύρωσε το άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, της αποφάσεως της Επιτροπής για τον χαρτοπολτό με το οποίο διαπιστώθηκαν παραβάσεις του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Στη συνέχεια ακύρωσε ή μείωσε τα πρόστιμα που είχαν επιβληθεί στις προσφεύγουσες επιχειρήσεις.

- 9 Το σχετικό τμήμα του διατακτικού της αποφάσεως του Δικαστηρίου περί χαρτοπολτού έχει ως εξής:

«1) Ακυρώνει το άρθρο 1, παράγραφος 1, της αποφάσεως 85/202/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 19ης Δεκεμβρίου 1984, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης.

2) Ακυρώνει το άρθρο 1, παράγραφος 2, της ανωτέρω αποφάσεως.

(...)

7) Ακυρώνει τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν στις προσφεύγουσες, εκτός από το πρόστιμο της Finncell και εκτός από τα πρόστιμα των Canfor, MacMillan, St Anne και Westar, τα οποία μειώνονται σε 20 000 ECU.

(...)

- 10 Με επιστολή της 24ης Νοεμβρίου 1993, οι AssiDomän Kraft Products κ.λπ. που δεν είχαν ασκήσει προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως για τον χαρτοπολτό, ζήτησαν από την Επιτροπή να επανεξετάσει τη νομική κατάστασή τους βάσει της αποφάσεως του Δικαστηρίου περί χαρτοπολτού, καίτοι δεν ήταν διάδικοι, και να επιστρέψει σε κάθε μία το τμήμα των καταβληθέντων προστίμων που υπερέβαινε τις 20 000 ECU, δηλαδή το ποσό που το Δικαστήριο όρισε να καταβάλουν ορισμένες από τις προσφεύγουσες για διαπιστώσεις παραβάσεων που δεν ακυρώθηκαν. Οι προαναφερθείσες επιχειρήσεις υποστήριξαν μεταξύ άλλων ότι βρίσκονται στην ίδια κατάσταση με τους λοιπούς παραγωγούς, όσον αφορά τα σημεία 1 και 2 του διατακτικού της αποφάσεως του Δικαστηρίου περί χαρτοπολτού και ότι η εκ μέρους του Δικαστηρίου ακύρωση της διαπιστώσεως της Επιτροπής ότι οι αποδέκτες της

αποφάσεως για τον χαρτοπολτό είχαν εναρμονίσει την πρακτική τους ως προς τις τιμές του λευκασμένου θεϊκού χαρτοπολτού καθώς και ως προς τις τιμές των συναλλαγών εντός της Κοινότητας, πρέπει να ισχύσει και για την περίπτωση τους.

- 11 'Υστερα από ανταλλαγή αλληλογραφίας κατά την οποία οι σουηδικές επιχειρήσεις και η Επιτροπή εξέθεσαν λεπτομερώς τις απόψεις τους ως προς τη δυνατότητα επεκτάσεως των ευεργετικών συνεπειών της αποφάσεως του Δικαστηρίου περί χαρτοπολτού και στους αποδέκτες της περί χαρτοπολτού αποφάσεως της Επιτροπής που δεν την είχαν αμφισβητήσει εμπροθέσμως, το αρμόδιο για τον ανταγωνισμό μέλος της Επιτροπής, με επιστολή της 4ης Οκτωβρίου 1995 αρνήθηκε να ικανοποιήσει το αίτημα των επιχειρήσεων, περί επιστροφής των προστίμων, τονίζοντας τα εξής:

« I do not see any possibility to accept your request. Article 3 of the decision imposed a fine on each of the producers on an individual basis. Consequently, in point 7 of the operative part of its judgment, the Court annulled or reduced the fines imposed on each of the undertakings who were applicants before it. In the absence of an application of annulment on behalf of your clients, the Court did not and indeed could not annul the parts of Article 3 imposing a fine on them. It follows that the obligation of the Commission to comply with the judgment of the Court has been fulfilled in its entirety by the Commission reimbursing the fines paid by the successful applicants. As the judgment does not affect the decision with regard to your clients, the Commission was neither obliged nor indeed entitled to reimburse the fines paid by your clients.

As your clients' payment is based on a decision which still stands with regard to them, and which is binding not only on your clients but also on the Commission, your request for reimbursement cannot be granted. »

[« Δεν βλέπω καμία δυνατότητα αποδοχής του αιτήματός σας. Το άρθρο 3 της αποφάσεως επέβαλε πρόστιμα σε κάθε έναν από τους παραγωγούς επί ατομικής βάσεως. Γι' αυτόν τον λόγο, στο σημείο 7 του διατακτικού της αποφάσεώς του, το Δικαστήριο ακύρωσε ή μείωσε τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν σε κάθε μία από τις επιχειρήσεις που άσκησαν προσφυγή ενώπιόν του. Ελλείψει προσφυγής ακυρώσεως εκ μέρους ενός των πελατών σας, το Δικαστήριο δεν ακύρωσε — ούτε άλλωστε μπορούσε να το πράξει — τα τμήματα του άρθρου 3 που τους επέβαλαν πρόστιμα.

Συνεπώς, η Επιτροπή εκπλήρωσε πλήρως την υποχρέωσή της να συμμορφωθεί προς την απόφαση του Δικαστηρίου, αποδίδοντας τα ποσά των προστίμων που κατέβαλαν οι προσφεύγουσες των οποίων οι προσφυγές ευδοκίμησαν. Δεδομένου ότι η απόφαση του Δικαστηρίου δεν θίγει τα σημεία εκείνα της αποφάσεως που αφορούν τους πελάτες σας, η Επιτροπή δεν είχε ούτε την υποχρέωση ούτε το δικαίωμα να αποδώσει τα ποσά των προστίμων που κατέβαλαν οι πελάτες σας.

Δεδομένου ότι οι πελάτες σας κατέβαλαν τα ποσά αυτά βάσει αποφάσεως η οποία εξακολουθεί να ισχύει ως προς αυτούς, και η οποία εξακολουθεί να είναι δεσμευτική όχι μόνον γι' αυτούς αλλά και για την Επιτροπή, το αίτημά σας για απόδοση των προστίμων δεν μπορεί να ικανοποιηθεί.»)

- 12 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 15 Δεκεμβρίου 1995, οι καθών η αναίρεση επιχειρήσεις άσκησαν προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως της Επιτροπής της 4ης Οκτωβρίου 1995.

Η προσφυγή ενώπιον του Πρωτοδικείου

- 13 Οι καθών η αναίρεση επιχειρήσεις προέβαλαν ένα μοναδικό λόγο ακυρώσεως, ότι δηλαδή η απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 1995 της Επιτροπής δεν έλαβε υπόψη τις έννομες συνέπειες της αποφάσεως του Δικαστηρίου περί χαρτοπολτού.
- 14 Το πρώτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως συνίστατο στον ισχυρισμό ότι η Επιτροπή αγνόησε την αρχή του κοινοτικού δικαίου κατά την οποία μια ακυρωτική δικαστική απόφαση έχει ως αποτέλεσμα ότι καθιστά την προσβαλλομένη πράξη άκυρη και χωρίς έννομα αποτελέσματα *erga omnes* και *ex tunc*.

- 15 Με το δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως οι αναιρεσίβλητες υποστήριξαν ότι η Επιτροπή παρέβη το άρθρο 176, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 233, παράγραφος 1, ΕΚ), κατά το οποίο «Το όργανο ή τα όργανα των οποίων η πράξη εκηρύχθη άκυρη ή των οποίων η παράλειψη εκηρύχθη αντίθετη προς την παρούσα συνθήκη, οφείλουν να λαμβάνουν τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της αποφάσεως του Δικαστηρίου».
- 16 Κατά τις αναιρεσίβλητες, η διάταξη αυτή υποχρέωνε την Επιτροπή να λάβει μέτρα όχι μόνο έναντι των διαδικών αλλά και έναντι άλλων ενδιαφερομένων μερών. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή όφειλε να επανεξετάσει τις παρόμοιες περιπτώσεις υπό το φως της αποφάσεως του Δικαστηρίου περί χαρτοπολτού, και ειδικότερα με γνώμονα το σκεπτικό της. Συναφώς, οι αναιρεσίβλητες επικαλέστηκαν την απόφαση της 26ης Απριλίου 1988, 97/86, 193/86, 99/86 και 215/86, Αστερίς κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1988, σ. 2181).

Η προσβαλλομένη απόφαση

- 17 Το Πρωτοδικείο απέρριψε το πρώτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως.
- 18 Έκρινε καταρχάς, στις σκέψεις 56 και 57, ότι η απόφαση της Επιτροπής για τον χαρτοπολτό, καίτοι συντάχθηκε και δημοσιεύθηκε ως μία απόφαση, πρέπει να θεωρηθεί ως δέσμη ατομικών αποφάσεων με τις οποίες διαπιστώνονται, για καθέναν από τους αποδέκτες, η παράβαση ή οι παραβάσεις που διατυπώθηκαν εις βάρος καθενός και επιβάλλονται ενδεχομένως πρόστιμα, όπως εξάλλου προκύπτει από τη διατύπωση του διατακτικού της και ιδίως από τα άρθρα 1 και 3.
- 19 Στη σκέψη 58 το Πρωτοδικείο παρατήρησε ότι, αν κάποιος αποδέκτης δεν άσκησε, βάσει του άρθρου 173 της Συνθήκης ΕΚ, προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως της Επιτροπής για τον χαρτοπολτό και για το μέρος που τον αφορά, η απόφαση αυτή παραμένει εξ ολοκλήρου ισχυρή και δεσμευτική έναντι αυτού (βλ. συναφώς

απόφαση της 9ης Μαρτίου 1994, C-188/92, TWD Textilwerke Deggendorf, Συλλογή 1994, σ. I-833, σκέψη 13).

- 20 Το Πρωτοδικείο πρόσθεσε στη σκέψη 60 της προσβαλλομένης αποφάσεως ότι, στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως, ο κοινοτικός δικαστής μπορεί να αποφανθεί μόνον επί του αντικειμένου της διαφοράς που οι διάδικοι υπέβαλαν στην κρίση του και συνεπώς μια απόφαση όπως η απόφαση για τον χαρτοπολτό δεν μπορεί να ακυρωθεί παρά μόνον έναντι των αποδεκτών που άσκησαν προσφυγή ενώπιον του κοινοτικού δικαστή.
- 21 Για τον λόγο αυτό, το Πρωτοδικείο ερμήνευσε, στη σκέψη 61, τα σημεία 1 και 2 του διατακτικού της αποφάσεως περί χαρτοπολτού κατά την έννοια ότι οι δύο πρώτες παράγραφοι του άρθρου 1 της αποφάσεως της Επιτροπής περί χαρτοπολτού ακυρώθηκαν μόνον καθόσον αφορούσαν τους διαδίκους των οποίων οι προσφυγές ενώπιον του Δικαστηρίου ευδοκίμησαν. Το Πρωτοδικείο παρατήρησε ότι η εκτίμηση αυτή επιβεβαιώνεται, από το σημείο 7 του διατακτικού της αποφάσεως του Δικαστηρίου περί χαρτοπολτού κατά το οποίο ακυρώθηκαν ή μειώθηκαν μόνον «τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν στις προσφεύγουσες».
- 22 Το Πρωτοδικείο, όμως, δέχτηκε το δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως.
- 23 Έκρινε καταρχάς, στη σκέψη 69, ότι η διατύπωση του άρθρου 176 της Συνθήκης δεν αποκλείει το ενδεχόμενο τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν κατόπιν της ακυρωτικής αποφάσεως του Δικαστηρίου να υπερβαίνουν τον κύκλο των προσώπων που άσκησαν την προσφυγή.
- 24 Στη σκέψη 70 το Πρωτοδικείο στήριξε την κρίση αυτή στην απόφαση της 22ας Μαρτίου 1961, 42/59 και 49/59, *Snurpat* κατά Ανωτάτης Αρχής (Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 599).

- 25 Στις σκέψεις 71 και 72 το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η νομολογία αυτή μπορεί να εφαρμοστεί στη συγκεκριμένη περίπτωση για τρεις λόγους.
- 26 Πρώτον, οι ατομικές αποφάσεις που ακύρωσε το Δικαστήριο και αυτές που δεν προσβλήθηκαν με ένδικη προσφυγή ελήφθησαν με την ίδια διοικητική διαδικασία.
- 27 Δεύτερον, στις αναιρεσίβλητες επιβλήθηκαν πρόστιμα λόγω παραβάσεων του άρθρου 85 της Συνθήκης, η θεμελίωση των οποίων έναντι άλλων αποδεκτών της πράξεως που είχαν ασκήσει προσφυγή βάσει του άρθρου 173 της Συνθήκης ακυρώθηκε με την απόφαση περί χαρτοπολτού.
- 28 Τρίτον, οι ατομικές αποφάσεις που εκδόθηκαν έναντι των αναιρεσιβλήτων στηρίχθηκαν στις ίδιες πραγματικές διαπιστώσεις και στις ίδιες οικονομικές και νομικές αναλύσεις όπως και οι αποφάσεις που ακυρώθηκαν με την απόφαση περί χαρτοπολτού.
- 29 Αναφερόμενο στην αρχή της νομιμότητας, το Πρωτοδικείο έκρινε στη σκέψη 72 ότι, υπό τέτοιες συνθήκες, το οικείο όργανο είναι δυνατό να υποχρεούται, βάσει του άρθρου 176 της Συνθήκης, να εξετάσει, βάσει αιτήσεως υποβληθείσας εντός εύλογης προθεσμίας, αν πρέπει να λάβει μέτρα και έναντι των αποδεκτών της ακυρωθείσας πράξεως που δεν είχαν ασκήσει προσφυγή ακυρώσεως.
- 30 Στη συνέχεια, το Πρωτοδικείο παρατήρησε, στη σκέψη 73, ότι πρέπει να προσδιοριστούν οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την απόφαση περί χαρτοπολτού, και να εξεταστεί, υπό το φως των προαναφερθεισών αρχών, κατά πόσον η απόφαση αυτή επιβάλλει στην Επιτροπή την υποχρέωση να επανεξετάσει τη νομική κατάσταση των Σουηδών αποδεκτών έναντι της αποφάσεως για τον χαρτοπολτό, και για τον λόγο αυτό επιβαλλόταν ανάλυση του διατακτικού και του σκεπτικού της αποφάσεως.

- 31 Συναφώς το Πρωτοδικείο παρατήρησε, στη σκέψη 74, ότι η Επιτροπή όφειλε να σεβαστεί όχι μόνο το διατακτικό της αποφάσεως αλλά και το σκεπτικό που το υπαγόρευσε, δεδομένου ότι αυτό προσδιορίζει επακριβώς τη διάταξη που κρίθηκε παράνομη και παραθέτει επακριβώς τους λόγους της ελλείψεως νομιμότητας που διαπιστώθηκε με το διατακτικό (προπαρατεθείσα απόφαση Αστερις κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 27).
- 32 Το Πρωτοδικείο παρατήρησε ότι, έστω και αν υποθεθεί ότι ορισμένα έγγραφα «μπορούν να αποτελέσουν έρεισμα δυνάμενο να δικαιολογήσει εις βάρος ορισμένων Σουηδών αποδεκτών το σύνολο ή μέρος των διαπιστώσεων του διατακτικού της αποφάσεως για τον χαρτοπολτό (βλ. σχετικώς τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Darmon τις συναφθείσες στην απόφαση της 31ης Μαρτίου 1993, σκέψεις 464 έως 476), πάντως το Δικαστήριο ακύρωσε την κύρια απόδειξη που επικαλέστηκε η Επιτροπή εις βάρος όλων των αποδεκτών της αποφάσεως για τον χαρτοπολτό προς απόδειξη της υπάρξεως εναρμονισμένης πρακτικής ως προς τις τιμές και, επομένως, παραβάσεως του άρθρου 85 της Συνθήκης». Το Πρωτοδικείο συνήγαγε εξ αυτού, στη σκέψη 84, ότι, ως προς το ζήτημα αυτό, η απόφαση περί χαρτοπολτού μπορούσε σαφώς να επηρεάσει τις εις βάρος των Σουηδών αποδεκτών διαπιστώσεις.
- 33 Για τον λόγο αυτό το Πρωτοδικείο έκρινε, στη σκέψη 85, ότι η Επιτροπή όφειλε βάσει του άρθρου 176 της Συνθήκης και της αρχής της χρηστής διοικήσεως να επανεξετάσει υπό το φως του σκεπτικού της αποφάσεως περί χαρτοπολτού τη νομιμότητα της αποφάσεως της Επιτροπής για τον χαρτοπολτό κατά το μέτρο που αφορούσε τους Σουηδούς αποδέκτες και να εκτιμήσει αν, κατόπιν της εξετάσεως αυτής, επιβαλλόταν η απόδοση των καταβληθέντων προστίμων.
- 34 Το Πρωτοδικείο έκρινε περαιτέρω στις σκέψεις 86 και 87 ότι η προπαρατεθείσα απόφαση TWD Textilwerke Deggendorf δεν αποκλείει αυτή τη λύση, δεδομένου ότι δεν παρέχει στις αναιρεσίβλητες τη δυνατότητα καταστρατηγήσεως των προθεσμιών ασκήσεως προσφυγής και συνεπώς ούτε τον οριστικό χαρακτήρα που έχει έναντι αυτών η απόφαση για τον χαρτοπολτό. Αντίθετα, με την προπαρατεθείσα απόφαση TWD Textilwerke Deggendorf, στην οποία η οικεία επιχείρηση επιδίωξε να προβάλει, στο πλαίσιο διαδικασίας εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, την έλλειψη νομιμότητος μιας αποφάσεως που δεν είχε προσβάλει εντός της προθεσμίας του άρθρου 173 της Συνθήκης, ο εν προκειμένω ασκηθείς δικαστικός έλεγχος δεν είχε ως αντικείμενο την αρχική απόφαση, δηλαδή την απόφαση για τον χαρτοπολτό, αλλά μια νέα απόφαση που ελήφθη κατ' εφαρμογή του άρθρου 176 της Συνθήκης. Συνεπώς η προσφυγή που ασκήθηκε κατά της αποφάσεως αυτής ήταν παραδεκτή.

35 Το Πρωτοδικείο έκρινε στη σκέψη 92 ότι, αν η Επιτροπή, κατόπιν επανεξετάσεως της αποφάσεως για τον χαρτοπολτό υπό το φως του σκεπτικού της αποφάσεως του Δικαστηρίου περί χαρτοπολτού, κατέληγε στο συμπέρασμα ότι ορισμένες διαπιστώσεις παραβάσεων του άρθρου 85 της Συνθήκης που προσάπτονται στους Σουηδούς αποδέκτες ήταν παράνομες, είχε το δικαίωμα να προβεί στην επιστροφή των προστίμων που καταβλήθηκαν βάσει αυτών των διαπιστώσεων. Στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή είχε επίσης την υποχρέωση, βάσει των αρχών της νομιμότητας και της χρηστής διοικήσεως, να επιστρέψει τα πρόστιμα ως στερούμενα νομικής βάσεως, διότι άλλως το άρθρο 176 της Συνθήκης θα έχανε την πρακτική του αποτελεσματικότητα.

36 Δεδομένου ότι η απόφαση της Επιτροπής της 4ης Οκτωβρίου 1995 εμφάνιζε νομική πλάνη κατά το μέτρο που από αυτήν προέκυπτε ότι η Επιτροπή δεν είχε ούτε την υποχρέωση ούτε μάλιστα το δικαίωμα να επιστρέψει τα πρόστιμα που είχαν καταβάλει οι αναιρεσίβλητες, το Πρωτοδικείο την ακύρωσε.

Η αίτηση αναιρέσεως

37 Με την αίτηση αναιρέσεως η Επιτροπή προβάλλει τρεις λόγους αναιρέσεως και συγκεκριμένα παράβαση του άρθρου 176 της Συνθήκης, κακή εφαρμογή των άρθρων 173 της Συνθήκης και 189 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 249 ΕΚ) καθώς και αντιφατικό σκεπτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως.

38 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο δέχθηκε μια πάρα πολύ ευρεία εκδοχή των μέτρων που συνεπάγεται η εκτέλεση μιας αποφάσεως του Δικαστηρίου κατά την έννοια του άρθρου 176 της Συνθήκης, υποχρεώνοντάς την να επανεξετάσει την υπόθεση και να επιστρέψει τα πρόστιμα που είχαν καταβάλει οι αποδέκτες μιας αποφάσεως κατά της οποίας δεν άσκησαν εμπροθέσμως ένδικη προσφυγή.

39 Όπως τόνισε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 56 της προσβαλλομένης αποφάσεως, μια απόφαση όπως η απόφαση για τον χαρτοπολτό, «καίτοι συντάχθηκε και δημοσιεύθηκε ως μία απόφαση, πρέπει να θεωρηθεί ως δέσμη ατομικών αποφάσεων με τις

οποίες διαπιστώνονται, για κάθε μία από τις επιχειρήσεις στις οποίες απευθύνονται, η ή οι παράβαση(-εις) που διαπιστώθηκε(-αν) εις βάρος της και με τις οποίες επιβάλλονται, ενδεχομένως, πρόστιμα». Στη σκέψη 60 της προσβαλλομένης αποφάσεως κρίνεται ότι μια τέτοια απόφαση «μπορεί να ακυρωθεί μόνο ως προς τα μέρη που αφορούν τους αποδέκτες εκείνους των οποίων ευδοκίμησε η ενώπιον του κοινοτικού δικαστή προσφυγή» και, κατά τη σκέψη 58, η απόφαση παραμένει έγκυρη και δεσμευτική έναντι των αποδεκτών που δεν άσκησαν προσφυγή ακυρώσεως.

- 40 Εξ αυτού προκύπτει κατ' ανάγκη ότι «τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της αποφάσεως του Δικαστηρίου» κατά την έννοια του άρθρου 176 συνίστανται στην επιστροφή των επιβληθέντων προστίμων μόνο στους αποδέκτες των οποίων ευδοκίμησε η προσφυγή ενώπιον του κοινοτικού δικαστή. Πέραν αυτού, η Επιτροπή δεν υποχρεούται να επανεξετάσει τις αποφάσεις έναντι των αποδεκτών που δεν άσκησαν προσφυγή ακυρώσεως διότι αυτές δεν θίγονται από την απόφαση του Δικαστηρίου.
- 41 Κατά τα λοιπά, κάθε άλλη ερμηνεία του άρθρου 176 θα συνιστούσε παραβίαση της αρχής της ισότητας δεδομένου ότι οι αναιρεσίβλητες θα είχαν στην περίπτωση αυτή αδικαιολόγητο πλεονέκτημα σε σχέση με τις επιχειρήσεις οι οποίες, αντίθετα με αυτές, ανέλαβαν τον — οικονομικό ιδίως — κίνδυνο να ασκήσουν προσφυγή ακυρώσεως. Η Επιτροπή υπογραμμίζει συναφώς ότι «αν η προσφυγή τους δεν ευδοκίμούσε, οι αναιρεσίβλητες είναι βέβαιο ότι δεν θα τους πρότειναν να μοιραστούν τα έξοδά τους· τώρα που κέρδισαν, αυτές θέλουν ένα δωρεάν εισιτήριο για μια διαδρομή που πλήρωσαν άλλοι».
- 42 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως η Επιτροπή προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι παρέβη το άρθρο 173 της Συνθήκης διτώς, καθώς και το άρθρο 189 της ίδιας Συνθήκης.
- 43 Αναφερόμενη στην προαναφερθείσα απόφαση TWD Textilwerke Deggendorf, παρατηρεί αφενός ότι μια απόφαση οργάνου που δεν προσεβλήθη από τον αποδέκτη εντός της προθεσμίας του άρθρου 173 της Συνθήκης καθίσταται οριστική έναντι αυτού.

- 44 Η προσβαλλομένη απόφαση όμως δίνει τη δυνατότητα στον αποδέκτη μιας βλαπτικής για τα συμφέροντά του αποφάσεως, την οποία δεν προσέβαλε εμπροθέσμως, να την αμφισβητήσει ύστερα από χρόνια, μετά την ακύρωση με δικαστική απόφαση μιας παρόμοιας απόφασης που είχε ληφθεί με την εφαρμογή κοινής διαδικασίας. Κατ' αυτόν τον τρόπο η δίμηνη προθεσμία που καθορίζει το άρθρο 173 της Συνθήκης θα έχανε τη σημασία της.
- 45 Αφετέρου, η προσβαλλομένη απόφαση αγνοεί την αρχή κατά την οποία ουδείς προσφεύγει ενώπιον των δικαστηρίων για λογαριασμό τρίτου, την οποία καθιερώνει σιωπηρά το άρθρο 173 της Συνθήκης. Το άρθρο αυτό προβλέπει ότι ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν μπορεί να ασκήσει προσφυγή παρά μόνο κατά των αποφάσεων που απευθύνονται σ' αυτό ή που το αφορούν άμεσα και ατομικά.
- 46 Τέλος, η προσβαλλομένη απόφαση συνιστά παράβαση του άρθρου 189 της Συνθήκης καθόσον δεν λαμβάνει υπόψη τον ατομικό χαρακτήρα των αποφάσεων. Ενώ ο κανονισμός παράγει έννομα αποτελέσματα όχι μόνο έναντι των διαδικών ενώπιον του Δικαστηρίου αλλά και έναντι όλων των προσώπων στα οποία εφαρμόζεται, δεν ισχύει το ίδιο για την απόφαση, η οποία αποτελεί ατομική διοικητική πράξη. Αν ένας αποδέκτης αμφισβητήσει την απόφαση που του απευθύνεται και επιτύχει την ακύρωσή της, η ακύρωση αυτή μόνο τη δική του έννομη κατάσταση επηρεάζει.
- 47 Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως η Επιτροπή παρατηρεί ότι ο συλλογισμός που εκτίθεται στις σκέψεις 55 έως 63 της προσβαλλομένης αποφάσεως έρχεται σε αντίφαση με τον διατυπούμενο στις σκέψεις 64 έως 95.
- 48 Κατά την άποψη της Επιτροπής, είναι αντιφατικό να λέγεται αφενός ότι η απόφαση του Δικαστηρίου περί χαρτοπολωτού δεν ακύρωσε τις αποφάσεις με τις οποίες επιβλήθηκαν πρόστιμα στους Σουηδούς αποδέκτες, οι οποίες και παραμένουν έγκυρες και δεσμευτικές και, αφετέρου, ότι, μετά την έκδοση της αποφάσεως αυτής, οι εν λόγω αποφάσεις στερούνται νομικής βάσεως και συνεπώς πρέπει να επιστραφούν τα οικεία ποσά στους αποδέκτες της.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 49 Η αίτηση αναιρέσεως εγείρει στην ουσία το ζήτημα αν, οσάκις εκδίδονται στο πλαίσιο κοινής διαδικασίας πλείονες παρόμοιες ατομικές αποφάσεις περί επιβολής προστίμου, τις οποίες μόνο ορισμένοι αποδέκτες προσέβαλαν ενώπιον δικαστηρίου και πέτυχαν την ακύρωσή τους, το όργανο που τις εξέδωσε οφείλει, αν το ζητήσουν άλλοι αποδέκτες, να επανεξετάσει, υπό το φως του σκεπτικού της ακυρωτικής δικαστικής απόφασης, τη νομιμότητα των αποφάσεων που δεν προσβλήθηκαν και να κρίνει αν, βάσει αυτής της εξετάσεως, πρέπει να επιστραφούν τα καταβληθέντα πρόστιμα.
- 50 Πρέπει να σημειωθεί, πρώτον, ότι το άρθρο 176 της Συνθήκης, που είναι η μόνη διάταξη την οποία επικαλέστηκαν ενώπιον του Πρωτοδικείου οι αναιρεσίβλητες και η οποία διαπνέει την προσβαλλομένη απόφαση, δεν υποχρεώνει το όργανο που εξέδωσε την ακυρωθείσα πράξη παρά μόνο να λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της ακυρωτικής απόφασης.
- 51 Όμως η έκταση της απόφασης αυτής είναι περιορισμένη, και δη κατά δύο έννοιες.
- 52 Αφενός ο κοινοτικός δικαστής δεν μπορεί να αποφανθεί *ultra petita* [βλ. αποφάσεις της 14ης Δεκεμβρίου 1962, 46/59 και 47/59, Meroni κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 797, και της 28ης Ιουνίου 1972, 37/71, Jamet κατά Επιτροπής, ECR 1972 (μόνο σε ξενόγλωσσες εκδόσεις), σ. 483, σκέψη 12], και συνεπώς η ακυρότητα την οποία κηρύσσει δεν μπορεί να υπερβεί τη ζητηθείσα από τον προσφεύγοντα.
- 53 Κατά συνέπεια, αν ο αποδέκτης μιας απόφασης αποφασίσει να ασκήσει προσφυγή ακυρώσεως, ο κοινοτικός δικαστής επιλαμβάνεται μόνο των στοιχείων της απόφασης που αφορούν τον προσφεύγοντα. Αντιθέτως, τα στοιχεία που αφορούν άλλους αποδέκτες και τα οποία δεν προσβλήθηκαν δεν εμπίπτουν στο αντικείμενο της διαφοράς την οποία ο κοινοτικός δικαστής καλείται να επιλύσει.

- 54 Αφετέρου, το μεν απόλυτο δεδικασμένο που περιβάλλει την ακυρωτική απόφαση ενός κοινοτικού δικαστηρίου (βλ. ιδίως αποφάσεις της 21ης Δεκεμβρίου 1954, 1/54, Γαλλία κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 1· 2/54, Ιταλία κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 5, και της 11ης Φεβρουαρίου 1955, 3/54, Assider κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 9) καλύπτει τόσο το διατακτικό της αποφάσεως όσο και το σκεπτικό που αποτελεί την απαραίτητη βάση του, πλην όμως δεν μπορεί να συνεπάγεται την ακύρωση πράξεως η οποία δεν υπεβλήθη στον έλεγχο του κοινοτικού δικαστή και η οποία εμφανίζει την ίδια έλλειψη νομιμότητας.
- 55 Συγκεκριμένα, η συμμόρφωση προς το σκεπτικό που παραθέτει τους ακριβείς λόγους της διαπιστωθείσας από τον κοινοτικό δικαστή ελλείψεως νομιμότητας (βλ., ιδίως απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 1998, C-415/96, Ισπανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-6993, σκέψη 31) έχει ως αντικείμενο να προσδιοριστεί η ακριβής έννοια αυτού που κρίθηκε με το διατακτικό. Το δεδικασμένο μιας σκέψεως της ακυρωτικής αποφάσεως δεν μπορεί να εφαρμοστεί στην περίπτωση προσώπων που δεν ήταν διάδικοι στη δίκη και έναντι των οποίων δεν κρίθηκε απολύτως τίποτε με την απόφαση.
- 56 Υπό τις συνθήκες αυτές, το άρθρο 176 της Συνθήκης επιβάλλει μόνο στο οικείο όργανο την υποχρέωση να φροντίσει ώστε η πράξη που θα αντικαταστήσει την ακυρωθείσα να μην εμφανίζει τις παρατυπίες που προσδιόρισε η ακυρωτική απόφαση, πλην όμως, αντίθετα με ό,τι έκρινε το Πρωτοδικείο στις σκέψεις 69, 72 και 85, η διάταξη αυτή δεν σημαίνει ότι το εν λόγω όργανο οφείλει, κατόπιν αιτήσεως των ενδιαφερομένων, να επανεξετάσει πανομοιότυπες ή παρόμοιες αποφάσεις που φέρονται ως εμφανίζουσες την ίδια παρατυπία, απευθύνονται δε σε άλλους αποδέκτες και όχι στον προσφεύγοντα.
- 57 Εν συνεχεία υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, μια απόφαση η οποία δεν προσβλήθηκε από τον αποδέκτη της εντός της προβλεπόμενης στο άρθρο 173 της Συνθήκης προθεσμίας καθίσταται απρόσβλητη έναντι αυτού (βλ., ιδίως, απόφαση της 17ης Νοεμβρίου 1965, 20/65, Collotti κατά Δικαστηρίου, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 171, και προπαρατεθείσα απόφαση TWD Textilwerke Deggendorf, σκέψη 13).
- 58 Κατ' εφαρμογήν της αρχής αυτής το Δικαστήριο έχει κρίνει κατ' επανάληψη ότι ένα κράτος μέλος δεν μπορεί πλέον, στο πλαίσιο προσφυγής λόγω παραβάσεως που ασκείται από την Επιτροπή, να αμφισβητήσει, επικαλούμενο το άρθρο 184 της

Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 241 ΕΚ) το κύρος μιας αποφάσεως που του απευθύνθηκε βάσει του άρθρου 93, παράγραφος 2, της ίδιας Συνθήκης (νυν άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ) μετά τη λήξη της προθεσμίας εντός της οποίας μπορούσε να ασκήσει προσφυγή ακυρώσεως (βλ. αποφάσεις της 12ης Οκτωβρίου 1978, 156/77, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή τόμος 1978, σ. 587, σκέψη 20, και της 10ης Ιουνίου 1993, C-183/91, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλογή 1993, σ. I-3131, σκέψη 10).

- 59 Ομοίως, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι καιτοι ένας διάδικος μπορεί να ασκήσει αγωγή αποζημιώσεως χωρίς να υποχρεούται από καμία διάταξη να επιδιώξει την ακύρωση της παράνομης πράξης που του προξένησε ζημία, δεν μπορεί πάντως με τη μέθοδο αυτή να παρακάμψει το απαράδεκτο μιας προσφυγής ακυρώσεως με αντικείμενο το ίδιο παράνομο μέτρο και τις ίδιες οικονομικές επιδιώξεις (βλ. ιδίως αποφάσεις της 12ης Νοεμβρίου 1981, 543/79, Birke κατά Επιτροπής και Συμβουλίου, Συλλογή 1981, σ. 2669, σκέψη 28· 799/79, Bruckner κατά Επιτροπής και Συμβουλίου, Συλλογή 1981, σ. 2697, σκέψη 19, και της 26ης Φεβρουαρίου 1986, 175/84, Krohn κατά Επιτροπής, Συλλογή 1986, σ. 753, σκέψη 33).
- 60 Εξάλλου, με την προπαρατεθείσα απόφαση TWD Textilwerke Deggendorf, το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 173 της Συνθήκης δεν επιτρέπει στον δικαιούχο κρατικής ενισχύσεως, ο οποίος είχε το δικαίωμα να προσβάλει με προσφυγή ακυρώσεως εντός της προθεσμίας του άρθρου 173, πέμπτο εδάφιο, της Συνθήκης την απόφαση της Επιτροπής με την οποία κρίθηκε παράνομη και ασυμβίβαστη προς την κοινή αγορά η ενίσχυση αυτή, πλην όμως δεν το έπραξε, να προσβάλει ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου την εκτέλεση της αποφάσεως αυτής, επικαλούμενος την έλλειψη νομιμότητάς της. Η αντίθετη λύση θα έδινε τη δυνατότητα στον ενδιαφερόμενο να παρακάμψει τον οριστικό χαρακτήρα που έχει η απόφαση έναντι αυτού μετά την πάροδο της προθεσμίας για την άσκηση προσφυγής.
- 61 Η νομολογία αυτή στηρίζεται κυρίως στη σκέψη ότι οι προθεσμίες για την άσκηση προσφυγής σκοπεύουν να κατοχυρώσουν την ασφάλεια δικαίου, προλαμβάνοντας την επ' αόριστο αμφισβήτηση των κοινοτικών πράξεων που συνεπάγονται έννομα αποτελέσματα καθώς επίσης και στις επιτακτικές ανάγκες καλής απονομής της δικαιοσύνης και οικονομίας της διαδικασίας.
- 62 Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, μια ακυρωτική απόφαση του Δικαστηρίου ή του Πρωτοδικείου δεν μπορεί να συνιστά νέο περιστατικό επιτρέπον τη νέα έναρξη της προθεσμίας για την άσκηση προσφυγής παρά μόνο έναντι, αφενός,

των διαδίκων και, αφετέρου, άλλων προσώπων που η ακυρωθείσα πράξη αφορά άμεσα (αποφάσεις της 17ης Ιουνίου 1965, 43/64, Müller κατά Συμβουλίου ΕΟΚ, ΕΚΑΕ και ΕΚΑΧ, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 99· της 14ης Δεκεμβρίου 1965, 52/64, Pfoeschner κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 217· της 21ης Φεβρουαρίου 1974, 15/73 έως 33/73, 52/73, 53/73, 57/73 έως 109/73, 116/73, 117/73, 123/73, 132/73 και 135/73 έως 137/73, Kortner κ.λπ. κατά Συμβουλίου, Επιτροπής και Κοινοβουλίου, Συλλογή τόμος 1974, σ. 107, σκέψη 38, και της 8ης Μαρτίου 1988, 125/87, Brown κατά Δικαστηρίου, Συλλογή 1988, σ. 1619, σκέψη 13).

- 63 Η αρχή της ασφαλείας δικαίου η οποία υπαγορεύει τις λύσεις που διατυπώνονται στις σκέψεις 57 έως 62 δεν επιτρέπει, επομένως, στην περίπτωση που στο πλαίσιο μιας κοινής διαδικασίας εκδόθηκαν πλείονες παρόμοιες ατομικές αποφάσεις περί επιβολής προστίμων και που μόνο ορισμένοι αποδέκτες επιδίωξαν ενώπιον δικαστηρίου και πέτυχαν την ακύρωση των αποφάσεων που τους αφορούν, να υποχρεώνεται το όργανο που εξέδωσε τις αποφάσεις να επανεξετάσει, κατόπιν αιτήσεως άλλων αποδεκτών και υπό το φως του σκεπτικού της ακυρωτικής δικαστικής απόφασης, τη νομιμότητα των αποφάσεων που δεν προσβλήθηκαν και να κρίνει αν, βάσει της εξετάσεως αυτής, πρέπει να επιστραφούν τα καταβληθέντα πρόστιμα.
- 64 Οι αναιρεσίβλητες φρονούν, πάντως, ότι το Πρωτοδικείο εφάρμοσε ορθά τις αρχές που προκύπτουν από τις προπαρατεθείσες αποφάσεις της 22ας Μαρτίου 1961, Snurat κατά Ανωτάτης Αρχής και Αστερίς κ.λπ. κατά Επιτροπής.
- 65 Οι υποθέσεις Snurat κατά Ανωτάτης Αρχής και Αστερίς κ.λπ. κατά Επιτροπής αφορούσαν πάντως περιπτώσεις διαφορετικές από την προκειμένη.
- 66 Στην προπαρατεθείσα απόφαση της 22ας Μαρτίου 1961, Snurat κατά Ανωτάτης Αρχής, ιδιαίτερες περιστάσεις ώθησαν το Δικαστήριο να ερμηνεύσει διασταλτικά τις υποχρεώσεις που υπείχε η Ανωτάτη Αρχή από την απόφαση της 17ης Ιουλίου 1959, 32/58 και 33/58, Snurat κατά Ανωτάτης Αρχής (Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 335).

- 67 Αφενός, η εταιρία Snuprat είχε κάνει συστηματική χρήση των μέσων παροχής εννόμου προστασίας που είχε στη διάθεσή της, αντίθετα με τις αναιρεσίβλητες που δεν κινήθηκαν εντός της δίμηνης προθεσμίας του άρθρου 173, πέμπτο εδάφιο, της Συνθήκης. Συγκεκριμένα, η Snuprat είχε ζητήσει αρχικά απαλλαγή από την υποχρέωση που της επεβλήθη να συνεισφέρει σε ταμείο εξισώσεως παλαιοσιδήρου, επικαλούμενη τις απαλλαγές που είχε χορηγήσει η Ανωτάτη Αρχή σε δύο άλλους παραγωγούς, και, στη συνέχεια, άσκησε προσφυγή κατά της αρνητικής αποφάσεως. Όταν το Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή, με την προπαρατεθείσα απόφαση της 17ης Ιουλίου 1959, Snuprat κατά Ανωτάτης Αρχής, ζήτησε από την Ανωτάτη Αρχή να ανακαλέσει αναδρομικά τις απαλλαγές που είχε χορηγήσει στους δύο άλλους παραγωγούς πριν ασκήσει τελικά μια προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου κατά της απορριπτικής του αιτήματος αυτού αποφάσεως της Ανωτάτης Αρχής, προσφυγή η οποία έγινε δεκτή.
- 68 Αφετέρου, οι απαλλαγές που χορηγήθηκαν στους δύο άλλους παραγωγούς προξένησαν άμεση βλάβη στη Snuprat λόγω του συστήματος εξισώσεως παλαιοσιδήρου που είχε καθιερωθεί, κατά το μέτρο που μείωσαν το κόστος παραγωγής των δύο πρώτων ενώ αύξησαν το κόστος παραγωγής της τρίτης, λόγω της επανεκτιμήσεως της εισφοράς της. Δεν ισχύει όμως το ίδιο για το ποσό των προστίμων που επιβλήθηκαν στους διάφορους αποδέκτες της αποφάσεως για τον χαρτοπολτό, η ακύρωση δηλαδή ορισμένων από αυτά δεν έχει καμία επίπτωση επί του ποσού των προστίμων που δεν προσβλήθηκαν.
- 69 Οι αναιρεσίβλητες δεν μπορούν εξάλλου να προβάλουν επωφελώς υπέρ της απόψεώς τους την προπαρατεθείσα απόφαση Αστερίς κ.λπ. κατά Επιτροπής, με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι, μετά την ακύρωση, με προηγούμενη απόφαση του Δικαστηρίου, ενός γεωργικού κανονισμού που είχε εφαρμογή σε μια συγκεκριμένη περίοδο εμπορίας, το οικείο όργανο είχε την υποχρέωση να αφαιρέσει από νομοθετήματα που είχαν ήδη εκδοθεί κατά την ημερομηνία εκδόσεως της τελευταίας αυτής απόφασης και διήπαν μεταγενέστερες περιόδους εμπορίας, τις διατάξεις που είχαν το ίδιο περιεχόμενο με αυτήν που κρίθηκε παράνομη.
- 70 Συγκεκριμένα, η υπόθεση εκείνη αφορούσε την ακύρωση κανονισμών διαδοχικά εκδιδομένων, οπότε η ακύρωση ενός κανονισμού υποχρέωνε κατ' ανάγκη το όργανο που τον εξέδωσε να λάβει υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου κατά την κατάρτιση μεταγενεστέρων κανονισμών.

- 71 Επομένως, το Πρωτοδικείο υπέλεσε σε νομική πλάνη, κρίνοντας ότι το άρθρο 176 της Συνθήκης υποχρεώνει την Επιτροπή να επανεξετάσει, κατόπιν αιτήσεως των ενδιαφερομένων, τη νομιμότητα της αποφάσεως για τον χαρτοπολτό κατά το μέτρο που τους αφορούσε, υπό το φως του σκεπτικού της αποφάσεως περί χαρτοπολτού και να κρίνει αν, βάσει της εξετάσεως αυτής, έπρεπε να επιστραφούν τα καταβληθέντα πρόστιμα. Συνεπώς, η προσβαλλομένη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί.
- 72 Σύμφωνα με το άρθρο 54, πρώτο εδάφιο, δεύτερη φράση, του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, σε περίπτωση αναιρέσεως της αποφάσεως του Πρωτοδικείου, το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί οριστικά επί της διαφοράς εφόσον είναι ώριμη προς εκδίκαση. Το Δικαστήριο φρονεί ότι η διαφορά είναι ώριμη προς εκδίκαση.

Επί της προσφυγής ακυρώσεως που ασκήθηκε ενώπιον του Πρωτοδικείου κατά της αποφάσεως της 4ης Οκτωβρίου 1995

- 73 Με την προσφυγή ακυρώσεως οι αναιρεσίβλητες προέβαλαν έναν μοναδικό λόγο ακυρώσεως, ότι δηλαδή με την απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 1995 η Επιτροπή αγνόησε τις έννομες συνέπειες της αποφάσεως του Δικαστηρίου περί χαρτοπολτού.
- 74 Με το πρώτο σκέλος υποστήριξαν ότι η Επιτροπή αγνόησε την αρχή του κοινοτικού δικαίου ότι η ακυρωτική δικαστική απόφαση έχει ως αποτέλεσμα ότι καθιστά την πράξη άκυρη και χωρίς έννομο αποτέλεσμα, erga omnes και ex tunc.
- 75 Με το δεύτερο σκέλος, οι αναιρεσίβλητες υποστήριξαν ότι η Επιτροπή παρέβη το άρθρο 176, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

- 76 Δεδομένου ότι το πρώτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως είναι αβάσιμο για τους λόγους που εκτίθενται στις σκέψεις 19, 20, 54 και 55 της παρούσας αποφάσεως και το δεύτερο για τους λόγους που εκτίθενται στις σκέψεις 50 έως 56 αυτής, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη η προσφυγή ακυρώσεως που ασκήθηκε στις 15 Δεκεμβρίου 1995 ενώπιον του Πρωτοδικείου από τις αναιρεσίβλητες κατά της αποφάσεως της 4ης Οκτωβρίου 1995, με την οποία απορρίφθηκε το αίτημά τους να επανεξεταστεί η περίπτωση υπό το φως της αποφάσεως περί χαρτοπολτού.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 77 Κατά το άρθρο 122, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν η αίτηση αναιρέσεως είναι βάσιμη και το Δικαστήριο κρίνει το ίδιο οριστικά τη διαφορά, αποφαίνεται και επί των εξόδων. Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, που έχει εφαρμογή στην κατ' αναιρέση διαδικασία βάσει του άρθρου 118, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.
- 78 Επειδή η αίτηση αναιρέσεως είναι βάσιμη ενώ η προσφυγή που είχαν ασκήσει οι αναιρεσίβλητες είναι αβάσιμη, οι αναιρεσίβλητες πρέπει να φέρουν το σύνολο των δικαστικών εξόδων τόσο της διαδικασίας ενώπιον του Πρωτοδικείου όσο και της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

- 1) **Αναιρεί την απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Ιουλίου 1997, T-227/95, AssiDomän Kraft Products κ.λπ. κατά Επιτροπής.**
- 2) **Απορρίπτει την προσφυγή ακυρώσεως που άσκησαν στις 15 Δεκεμβρίου 1995 ενώπιον του Πρωτοδικείου οι AssiDomän Kraft Products AB κ.λπ.**
- 3) **Καταδικάζει τους AssiDomän Kraft Products AB κ.λπ. στο σύνολο των δικαστικών εξόδων τόσο της διαδικασίας ενώπιον του Πρωτοδικείου όσο και της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου.**

Rodríguez Iglesias	Kapteyn	Puissochet	Hirsch
Jann	Moitinho de Almeida	Gulmann	
Murray	Edward	Ragnemalm	
Sevón	Wathelet	Schintgen	

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14 Σεπτεμβρίου 1999.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

R. Grass

G. C. Rodríguez Iglesias